

1925 чылда	Өртээ
УНТЭЗН.ЛЭТТИНГӨС	2 көп.

(СЭКП обкомунун ийиги секретары эш В. Н. ФИЛИППОВТУҢ илеткелинин допчулалы)

Эш Филиппов илестикчилердин хошун баш саны тизме чыгымы теңешпиги өзүн турар дээрини тусуздасаң, Союгуз чыгыш чыда-тын аналаны-биле алырга. Хошун болгаш өшкүнүн баш саны 211,7 муң баш ийикчи-чыда ортума-биле чүгле 3,3 муң өзү турар болгаш. Чам-дык районнара од харын-дык куудулан, алынгыч Тес-Хем районна 23,2 муң, Эриңде— 7,3 муң, Монгун-Тайгак— 6,3 муң куудулан. Барыны-Хем чик болгаш Өвүр районнарын ажыл-агыйлары бо баш чыгы-тын ийи чылдына хошун баш санын куудулаткан.

Хошун баш саны оожу-өзү турары, оон продукту-луу күвүзү, күзүз буптерин болгаш оон күүруге сазары, ийик пиланын күүсүриңгеге баш алынды таварыштыгы турар. Эртеки ийи чылда төс район дук сазар пиланын күүсү септашпер. Бо талазы-биле Эрин, Тес-Хем болгаш Өвүр районнарын колхозтары болгаш совхозтары онза хожу-дун турар. Онда баш чылдыг баштайгы ийи чылдына күү-руге 174,8 муң тонна дук-тулуктар бербешкен. Баш ийи-

Уш эгизинен бээр республикада кыялтант-биле курунгое 200 тонна ажыг, дукту чедир берилген. Аны үеле куруне планнарыг чыгарса, 90 хуу бүтүстүгүнө боп түдүк.

Ол чоруктук бир чыдаагааныны болда ажыг-агыйларыны кыргындангын технологияны урп туурар, хойну агараман кыргымын соксатканы болур. Эртеп болган практика бе-
(Уланчызы 2-ги арында).

Аргалар бар

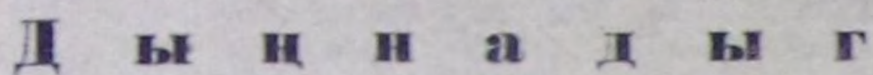
тар черилч дүжүдүн ажаа-
ап, 6050 деңгир таразын бас-
тырыпн хузаидин. Бо хүн-
иерде эсидр аз хузаагасын
барык-ла 70 ажап хузуу күү-
сестинер. Ычанаган аз ар-
нан хонустарда сөгдөө сөзү-
ге ээ болун шыдаарымны
аргалары бар.

Баштайгы хүниерде чо-
дак сышты, дүжүдү шоолу-
эвес черлерин кестирин түр-
дүвүс. Бо хүниерде аймадап
турар шолдериянестин дүжү-
дү экн.

Петр СИТНИКОВ.

ЧУРУКТА: алышкыларнын
эң аныда—Г. Ситников айма-
у.

С. ФЕОКТИСТОВТУҢ фото-
зу.

ның Ленин қудумтузунда
№ 32 бажықта турар, теле-
фоннар 34-00, 34-25.

СЭПК Тес-Хем райкомуну
бири секретары Н. С. Бойла
«Эт-Лаз» совхозтун дирек-
тору В. Д. Нукутов боттары
нын саналдыктык жог азы-
лын жог уздеринин чамды
перспективти айтырыгдарын
да доктааганын.

Чугаалашкан айтырыгын
таалазы-биле болташ Тываны
акылчы чоңнарыннын мурун
да ачыг узе турун туура со-
ругаларынн дугайын СЭПК
Тыва обкомунун бирги секре-
тары эш Г. Ч. Ширын пле-
нумуну түнелинде чугаалаш-
кан.

Иенум чугаалашкан айты-
рыгын таалазы-биле делгеп-
теп доктаалы хулап алган.

„Коммунизмге оруктун“ жобу-шолдеринде

«1973 чылда тараа болгаш чер ажылының өсө-дээ продукцияларын бүүдүрүн база билеткээрин бугу-дөдөрлөр дээш көдээ ажил-агый ажилдакчыларының Каву-завилер социализм чарынын калкыртар дугайында» СЭП ТҮ-нүн, ССР-нүн Министрлер Чавүлелинин, ВЦСПС-тиң болгаш ВЛКСМ ТҮ-нүн эрткин колго диктаалын Наа-Хем районнуң «Номму-низмче орун» чолгоотуң тарааарызы дөткит, бистик респуб-

Уи калхотуу хову-шолдеринде шиптирлиг чылдың дүжү-
ду эки үнгөн болгаш амыл-агыйның таражылары ажаал
аышыкынче эрте киргез, амылдың темпизин дүргөдөтпө,
мурнуку дааружке үнгөн. Бирги болгаш бо арыннардан кол-
хотуу таражылары, оларның амыл-херээ-биле таныжыкар.

ЧАРЫШ БОЛГАШ ТАРААЖЫ

Тараа. Шап бо сөстүн ханы
утказын таптыр бодар көргө,
хаммык-ла чүдүтүн үндөсүн
оз ышпаш сагындарар. Ол
чүгө сагындарар эвес, а хер-
дөс кырында ындыг болуп-даа
турар. Ычканганда тараажы
кижиңи бодуңу ажил-
ийнеңе сеткил-сагыштан хан-
дыкшыны, ону үнөпө билди-
ри хамныкты мурнай негетти-
нар болгаш мээ-мерелеринг
четкен турары — кол чүл.
Тараажыны арын-чүгүр,
оон ажил-ижи. Бо ийи казан-
да чарыбас болгаш четчи-
киниери "чазан-даа турар.
Тараажы деп кимик база оон
будуңун ижи чүү хери үнө-
лиги? Мындыг айтыргалар
механизатор болгаш тараажы
бүзүгү дүвүренин чорүүр
болза, дүжүтү өй-шаанда, чи-
дарлар чокка ажаап ап, план-
дан лашкаар-даа хый тараажы
күрүңгө дужаап болуңуңу
аргазы кайы-даа ажил-агылда
бар. Бо бүтүгү чедип алып
дәш сөөлгү чылдарга элөөн
ажалдарны механизаторлар,
ири ортузунга чоруткан бис.
Оон түнөилдинде эртекөн өй-
лейлер чылга белик көргү-
зүлгөргө болуп, кынохто дү-
жү ажалдаанын талазы-бу-
де РСФСР-ия Министрлер
Чөвүлүгенин болгаш ВПСИ-
тин Кызыл туугу, 1,5 муң ру-
бль акша маңназын алган.

Шитпириг чалын дүжү-
дүн чицирг чокка ажаап
алыр дәш калбарган ажил-
бо дүниерде бистин колхозтун
хову-шөдөринде ханыккыс.

Бо харысчалары ажалды
каңчар организастыг эрти-
ринин дугайында колхоз
баштар теринге, парторого
каш улаа чугаалааныг, ком-
байнерлер-бүдө сүмөлшкени-
гес улуг идилги болган.

Тараажыларын, өз ылаң-
гыя койбайнерлерин аразын-
да социалисттик чарып калбар-
ган. Уз чарып тараажыларын
улаа сөрүк киири, оларын
лей-арын көдүрүп турар.
Борта үстүнө чугаалаанын
ышпаш тараажы киж и бо-
дун ажилында бәдүгү ынак-
шаан тудум, оон чарыкы

киржилгези улам күштелер. Бийгд-даа болаа, чагыгса-ла чүүлдү бодуурбас херек. Чүд дээрге, чарыштын тийлекчиги-де болур, мен дашп, чагыгса талалам, чүгсө болууну дуга-йында болавайн, ниити херек-тин, оон аяктынны челип ап, эш-өөрүнө дуулажалып, деминг ажилдаары — эки чагычла. Мындыл чорук чарыштын ма-салыын болгаш дээштинн б-дидин туурар.

Комбайнлерер аразында чарыштын түнөйлөн беш когаш-ла унауруп, муракчыларга чымылелерини тыгсып туурар бис. Бийгд түнөйлөргө уш улаа ундуруувус. Эч түнөйлө-деринин шүштүзүна Петр Ситниковак удурткан эвено док-таамал тийлекчи бооп келген. Эвенода шүштү 4 комбайн-ер, ажиллап туурар. Ийиги чер-де Долганов алышкылардын эвеночу төрүп туурар. Бйла Данил, Фадей, Борис, Констан-тин деп дорт алышкы бар.

Чарышты түнөй тура, кы-данган ажилдын шынаоыны кол кизаңгегини салып туурар бис. Борта чеже гекастарын тараазынын кестингени эвес, а каш центнер дүжүт алыш-ганын көөрү чүгүла.

Ажилдын шынарын хынаа-ры-биле дөрт-дөрт кижси эс-тавтыг пәрбөлүү (удуртукчуз М. Ситников), улусчу кон-троль бөзүү (удуртукчуз В. Гаушю) ажиллап туурар.

Дүжүт ажаалдазынын та-луу үезине социалистг чарыштын ачыны-биле ажилды бодурукчулук чөрүү бистин колхозто жароок бөлзөн. Оон чигезиге 21 комбайн-ер бү-рүзү хүн ууун 120 зуудан эвезектейип туураын чугаа-даарга-ла четчир. А тийлекчи эвенодун көрүзүгүлери 272 түп челип туурар.

Колхозтун кол бригадасы — Саргалдын дову туурлаа эки дериттинген. Лоузулар, хуу-дуртар астыган. Ол бүгүгүн аразында колхозтун мурак-чы комбайнлерери Борис До-лганов биле Петр Ситниковтун дууда планнарын көскү кыл-дыр бижешт аскаа. Ийла ол

ийи комбайнерлернин хүлээлгелерин айткан. Онда өрзөлдө "Бүгүн күн мурпап турармыз" деп самбыра астынан. Ук самбырада 50—70, 100, 150—200 деп хууларны бижил каан уш кармачыгап бар. Анда беш хонгашла комбайнер бүрүзүнү көргүзгөдөрн саазынга бижээт тамаарышкан кармачыгыжыгта суу каап турар. Оочуга 150-ден 200 кеиди хуулуг кармачыгагы долчу турары өөрүнчүг. Соолуг беш хонгашта мыда 11 комбайнернин аттары киргилзөн.

Тараажыдарнын культурахандырылазгычче саргыс тамылышкыны, күштелидген бис. Бригада төвүлге колхозта киноөмөхангыи Кол Комбү не белдиза дейи уада тран-чечен-богаш эртем-техникага тамаарышкан киноларны көргүзүп келген. Ол ышмак боттарыныстын көдөз Культура бажынышкыныстын бот-тыныгышты эртинстерия тараажыларга аалдап кээп, солун программалы концерттери бараалгады келген. Культура ажилдакчылары концерт көргүзөринде атыгша, хову туралганда агит-хууаустарын, "Крокоди" деп шүгүчүмдөдөг хана солунуундур турар эки чачындагы. Бо бүгү — чүгтө боттарыныстын күжүвүс-тур. Бө кежидир турар хирезинде район төвүнүн "Романтиктер" деп агиторидазасынын бистиги тараажыларысыз аалдап келбей турары хомудачыга.

Тараажыларга чаа солуну сөткүүдэл хун бүрүлө-ле чедирчп, пэрфөрөтүнөн кежигүн нери бистин чүртүвүста болгаш даптымыга болушкунуварын оларга таныштырын полдиформациаларын эрттин турар.

Колхозтун төвүшлериинде чаагай үнгөн тараажын барык-ла зей кезини ажаап алган бис. Оон ортукма жүжүлүгектар бүрүзүндө-не 10, 15 центнер болчу турар. Дүжүк ажаадазын дооарыгча чедир санныг хонуктар эргак. Бү узеде бүгү арга-өрмөжияны

көрүлгүдү, мунунда салындарга
сорууларын күсүдери —
бистин бүтү тараажыларын
выстан негеттинип туур. Күсү
кү хову ажалдыр дооуула
ныннн соонда социалисти
чарыштын тийлсизилер
шанналар болгаш мактада
манай туур дээрнн бидин
гир. Тийлсизилерге дараа
зында акша шанналын алы
сырын шийтипиртээн бис. Бир
ги, ийгини, үшкү черлерин
алган комбайнерлер 120, 90
70 рубль шанналарын алы
Оон аңгыда жүктү ажаллаз
нынн үзүндө шылдаранна
«Найрал» поэзия-бил
аан-чорук кылдыр путевкалар
ны алгылаар.

Бистин колхозта жүжү
ажаалдыз дүрүн темп-бил
чоруп туур, бүгү-дө чүве ак
кылдынан дээр болза, ара
шын зөөс апар. Бисте ам-ла
чедир кылдынмаан болгаш
шийтипиртэтинмээн айтыры
лар бар дээрин минир херек
Комбайннын ийн-чалгы
үрелишкенинере таваржы
чорун ам-лаа бар. Артык к
зектер база ында-хааа ты
выдайын баргылаар. Ол ыш
каш Саргалта беш хонукту
тийлсизилерге алдыр кылды
тук кудурени шийтипиртэ
турган. Ук түктү бо хүнн
чедир кудурейин туурары —
бистин четпес атылысты
херечилеп туур.

Бо чүзүлдү тараажыны
арын-нүүрү, оон ажал-ижи
ге ынакшыз-биле ателдэ
ежи болгай мен. Ам доозар
база оңче этип көрөйн. Ча
гай жүжүтүн ажаллазды
айтыкан хуусада челишкис
пиг доозары — тараажы
оон чымшыгы ижинен а
маарзыр. Бистин колхоз
макталды кияялар хэй. Ми
дыг болганда бо анын 23-
чедир күрүнөге дулааза ч
гуур 3500 тонна бедиткан х
дээлгези күсүдиптеривин
ке бүүрелдиг бис.

В. ПИРГОВ,
колхозта партия органи
циянынн секретары.

БИСТИҢ ҮЛҮҮВҮС

Тоску беш чылдын шингир-
тиргир ушку чылдын дү-
күдүн кыска хуусаанын иш-
тедиде чидиргир чокка азап-
сыр даш, бугу автомобиль-
транспортуну бугурулгелери-
йде бир дөмөй. Кызылдын
2 АТБ-инин чолаачыларын
Баа-Хем районун ажил-
гайларында ажаллап турар.
Бис 8 чолаачы август 10-да
«Коммунизмче орук» кол-
хозка келивиз. Баштайгы үе-
де малга быжыг чек-сүзүр
дедиздэр даш силсэ сөөртү-
нелетер ажаллап турдувиз.

Он хире хонук ажаллап ту-
рувуга, бо колхоз джукт
ажаллаздыгы кирипкен. Бис-
ер база-да ол чагай херекче
аара туттунувиз. Дөрт ком-
агилга-ла ийн машинаны а-
жыггалы. Колхозтун комбай-
нлери найыралдыг, ажил-
шын ууче болганы биске дык-
саарынты. Чаян-чайык чок
хуундере комбайнларын ша-
не-тара сөөртүр планьшын
180—200 хуу чедирип тур-
гис.

Колхоз баштаар чери бис-
рини чыныгы-биле хулап ал-
жылаарында таарымчалыг
айдаллы тургускан. Вистян
Саргалда чурттал турар чери-
нине арым-саяг, нийк-хепти-
нур, аптан айыр-болгын даш-
таары алыг фрөздер бар. Бо-
шталы-биле оле комедантын
Аналыа Жуйковага өөрдү чег-
иргеннизи илерелиг турар
гис. Ол мыпак бистинде к-

жээлде чалгаарангыг эвс
Кинолар үнүү турар. Оон ан
гыда «Ладого-203» деп мар
калыг телевизор бар. Ону дол
гандыр олурупкаш. Кызылдан
болгаш Москвадан дамчыдыл
галарны сонуурган көрүп ту
рар бие.

П. Скрипкин,
член.

ЧУРУКТА: Кызылдын № 1
АТБ-зинин «Коммунизмче-
орук» колхозта ажилдап ту-
рар мурнакчы чолаачызы —
Петр Скрипкин.

«ДАЛАЙГА ДАМДЫ ДУЗА»

Чаа өөрчдөгдөх чыны өлч-
мээр билээ. Кызылда бэлчээ-
лүүчлэшигсийн ийгит куурай-
туур сүргүүдэддэр. 25 кнжээ
Коммунизмтэ орук колокто-
дүжүт ажаалдшыны үс-
көндө дузалажыры-биле
ийн кедийн баш баш
дээр чиршин тазаланды-
лаларын тыйын-биле утку-
лалган.

Бу хүннерде Саргалдын чо-
гуу тураланда башкыныс Ми-
хайл Петрович Верезовтун
удуртулгазы-биле тараа ар-
малашкынында ийн эолчөгдө-
үстүн алаач ажаалдан түр-
гөтүл көтөргөдү. Ялган түр-
гөтүл дүр армалара - ха-
рымасалдык аяк. Оол куу-
ругне дуузан турар тараа-
нын шыыры утук хамаалы-
галак болган колокко кирин-
туур орулгага салдырмы.

Бистер шаңда аямыңдан, дүжүт амаккыдагың түтүк үлүплүк чаагың херексе дамдыкхире үзүгүстү кирип турасымыстан аңгыда, хосу түрлаада, куулура-масыла, кыдыра-базыра, аныктык кирген түр бас. Ч.жээлөөрө чаа келген солунарпан юмчун биний алга түдөөдөстөй тарааирылган, тааныштырып, агитүзүшү тарын үздүрүжү, хостуе шаңтарда спортту оюншарын-да, огулстаныкым дээр-бир бис. Биске дүдө сүрүтүч чүтүмдө амаккыда турарык, деринк ойнайрыктым бис. Гап журттан түрар чериын-тиг арыг-шин, амаккыдагы таарымчалыг болуп түрүрү.

КЛАРА САРЫГЛАР.

Клара САРЫГЛАР.

ЧУРУКТА: Ф. ДОБРИНОВ.

Улам дүргедээр

Шаңкы келген тарапын сай-
гарары, артынан мурдагын,
чүдүрөп болган дүжүрөп
берге ажыл. Маңа ачылды
шын таарымшын организ-
таары негеттнер. Вистин
«Коммунизмге орук» колхоз-
тун Саргалда шаанын,
жылына бир дуга ажаап
алымшыктын, талелеринин
ырак мурунда-ла аял бет-
кек турган. Илчанган ажыл
баштайгы хүннөрдө эгеле-
де шалкыктын чоруп келген.

Ажаап алымшыктын үр-
гүзүлгөн келген батын-да
чартын ай зери үчүн дүрүт-
түрүтүп, ачылган дүрүтүп
айтканда, чүдүрүп чоруда-
рып өскөртөп дузалымы
чыккан, колхозчуларын бот-
тарынын күжү-биле хаддырып

турган. Шанда ажилды нийслэлдээгчид кылдыр организа-
таа. Ээлээр буруу-зе сес-
сак дүрүзүндә 150–200 то-
на чедир тарааны айдан сай-
гарып турган.

Күрүнө шыжмамырчыне чу-
дурду чоруктаа 2000 тона-
ежыг тарааны ба Саргал ша-
ндига арытлап белетез. Оон-
агында 400 тона чир үрөзүн
агыткан. Ажылы ургалары
Мылда ажилдан турар кил-
саны хой көргө, о-на кижик
Молон ай көргө, кылдым
ажылдык чөмчөлө уаг дээр-
из тодараг-дыр.

Тарааны арытлап куралды
агрегат дун-хун чогузукте,
бейя ажилдан келген. Тараа-
ны арытлаарына Уल्याна Ба-

данийн биле Тамара Филатовна, чударынгийн богиан дун журингийн Александра Гутукова. Аниа Дударчук богиан ескелер-даа кызмат, шуугуту аяылдаа, уугут-нормалар 120—130 уугу күүсудийн турарлаа.

Шанла кизикерин аниамамын-даа ескертимес киздыр сагындырар болзаако одар ажаан азышмын кизма паниаизмга боттарынын бичэвес уугут-хууун кизин турарлаа. Чоокту хуниер шалга аниамаа дун ашга киздыр оргыаазаа. Мындаа тараанын арытлашмын улам-ия дургезар.

А. ЛОБАНОВ.
шаң ескерткчи.

нын арызында диндик ховулар
лар. Олче ха-туурган шоолу
кырбес, чүгө дээрбе шатта
ыкыктал турар. Черинг херт
аңа чургушап апаар шатта
нуу кулаш башап апаар
хертле башап апаар чазып
хертле эрин бээр. Тарааны би
де эрте чажар. А чай боор
чанында Каа-Хеминг тынгы
рымчы тылмыш кээп, черинг
ымчы туман-бузу-беле бүгө
өл-шымты черинг турар. Ынча
гаш ол черлерге чылдың-
тарас чагай упер.

«Комунизме орук» колок
тук кол тараа шалдыр Сарга
да. Бу уаада бие баяз-ла
апаар чургушап апаар херт
ери-беле жуужарып дээр
ынаар чорупкан бие Сарга
дын хову турлаа. Хүнүн аңа

АЖЫЛ-ИШЧИ АЛЫШКЫЛАР

рып чоран бир комбайнга чыда бердиңиз. Василий Михайлович биске тугаалды-дыр.

— Бо Фадей Долгановту комбайның-дыр.

Бис аңаа-даа доктавалык эртир-те хактыкчыс. Чаага тараалык мыйгаалан биске бир «Сибиряк» советан үнүмүз.

Борис Долгановтуң комбайны-дыр — деп, секретан немен жазды. Узаткан чок бо-ганда ушкү комбайн биске үч куштур бо келди. Ам мен о керегарадан айткымды:

— Бо каймыңың комбайн-боор?

— Дания Долгановтуң-дыр — деп, Василий Михайлович аңаа-даа айтты.

ДОЛГАНОВАТ АРЫҢ д...
пастыялжыа мчыаат...
варкы берген мен. Куу...
нишкыялжыа амыл хуу...
зулган. Биле барыа...
арган. Быыкка тараан...
чыды салгы-биле кээп ту...
Долгановатрың уууу...
дэ-биле ырым аагар...
чыте артыа кааган. Дөх...
хоорекк оуру би. Дашты...
дэ дөөрө. назыны кини о...
тууу чаа-биле кини оуруу...
мөчө-мөшкүлэ дөхтүрү...
берлэ. хуңге, скыргыа до...
га берген хуңге арымың...
дик дүмүктүтү. уууг кар...
таралы, назык шырайалы...
гаакыр ар. Чоон саалаатар...
хотулдуң хавара берген ал...

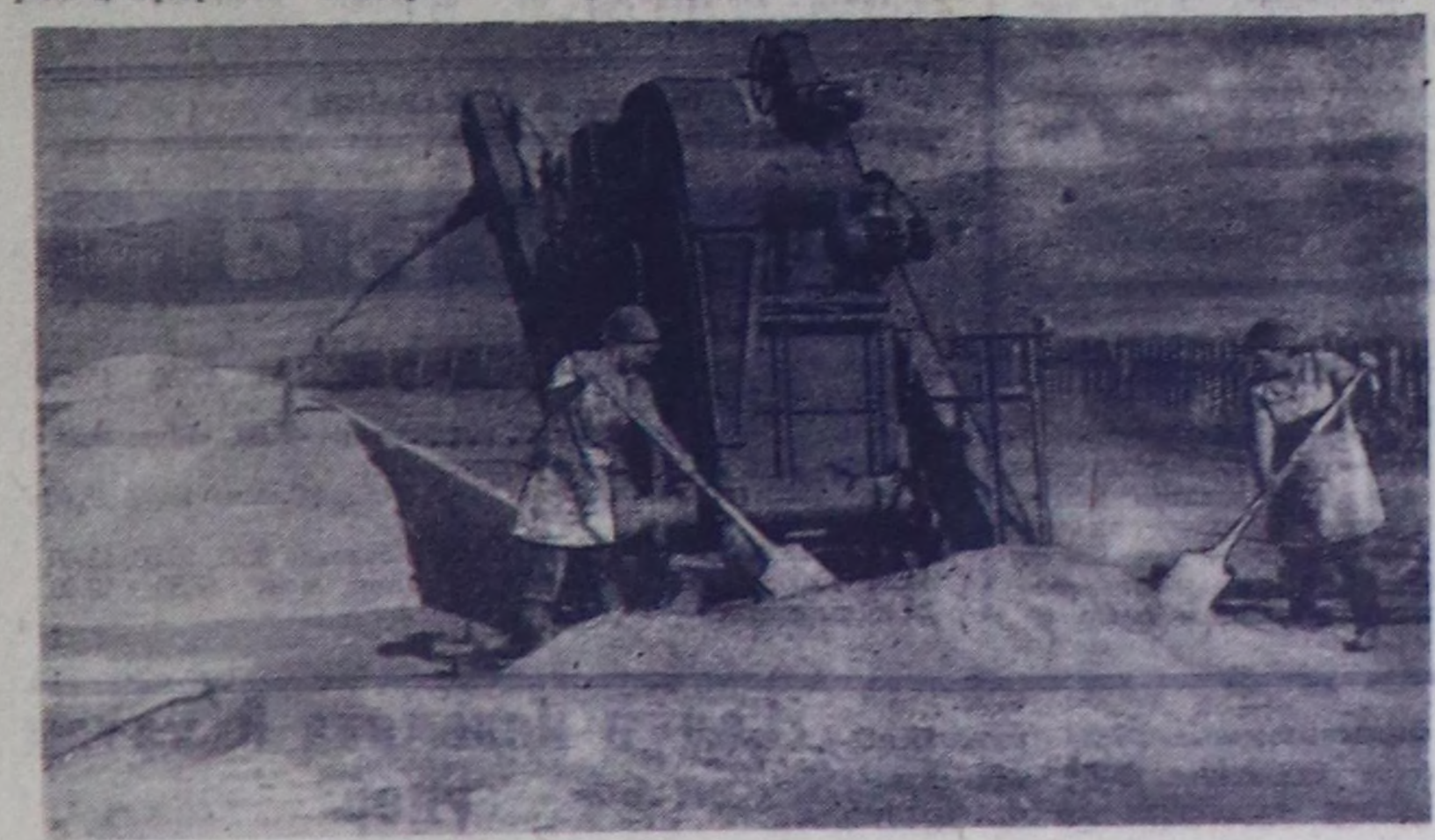
дөзөп, шүптүзү-ка, демир-дөстөң чак кымырларга, техникаларга, ошолдогу кайгылар болган. Ошол солдари, шүптүзү ачды кийки. Олар шүптүзү чолаз-чы, тракторист, комбайнер, токарь меркешкинд. А ох меркешкиндере олар боттары бот-өөрөйдө-бизе өөрөңи, алгачар. Оларын иштинде Фөйөдөн ачылса, кавалер-бир туулар, курс доздор ачылчос. Бо ошол Гаврил Петровичин аял-толу бодунд меркешкиндө - чачыктырмы өөрөңи келгенни, техника-ка халдыкшылар, куш-аылга мвакшынд кылдыр кийининд турганынд туу-вөзл-дир.

баштаа элөөн кам кылып-
тыптырып салгам, упушта
арыдам уруп алгам. оон
кыпче кам борбак тараа
кир дакылапкан, тавар ч
гаалаз олурун.

Долгановтарныц адамы
Гаврил Петрович Долган
кочугу шевер ус-дарган киз
турган. Ол 1935 жылда Сары
Сепке «Объяры 14 чыл о
колхозту үзгөйлөп тургу
канпарым ойрозо. Колхоз
тук тургустуганынын бир
тайгы уезиде машина-техн
да деп чүве чош. Бичанга
Гаврил Петрович чаа тургу
турган колхозка аар-сар, а
мир-ес аймаандан илин
адамынын боду даргалин
кылып турган. Ол боду
адам мергек-жигине оолдур
бичиизинде эгелдеп ча
кытырып келген. «Хол ил
бут нап чавдыр баспас» т
үдөгөр чутпа бар. Гаврил Пе
ровичтин оолдур адамы

ЧИЖЭЭ, ДАНИИДИН механизатор апаранын ач кэрээлэрийн даан — деп, Фадей Гаврилович тугагзын уламчлаахыг. — 1953 чында бичигч бол тургуураа, тракторча кокукчугаап ажыдаах, чай малдыг мөөн тракторчугуу ол-бо долгаа, хөдөдирч тургаа, бир чык чепөөдө оюу чорудуу турар апарган. Оюу соонда алыгы Сергеевич машинаагыз олурчу, чык чүдүрү, оюу-биде кады чоруп тургаа, чолаагы болу берген. А 1965 чында комбайндагы машина-биде тараа сөөргүч тургаа, бир комбайнер аарыг бэзгэе, оюу комбайничаа олурпулаа, ол-ла дөхөөр комбайнерчеп чорупаа. Бистаң шүтүрүс-ла кычарар мөхавилатор апарган улус бис. Баштаа улауусу мөхавилатор кычарар ачылаагын бөрөвүч алган. Оюу-на бирөөң бирөөнүң улаагыр бөрөвүч чоруп берген мындай.

К. АРАКЧАА,
рускай корр.

Чагага аяң чагып кааң-чынчы. Хову туралына дүштөң чөм чаа-ла доозулган. Хамың ийилер ажалдан кырылкан.

Колхозтун партия организацыйнын секретары Василий Михайлович Пирогов-биле ол та ужуражы бердийс. Узусынын кыстарыны дег дообаны арынын, бедик думуктуу чагын, чугаакыр элтин-эр болуу чыдаачы дег аңгылап туралы Тараяжылкын канчаар кыдап турарын дугайын биске кысказы-биле таныштырды.

ХОВУДА ТАРАА! ажаат тарар комбайннарга баары-биле хантывыс. Оруктуун талазында чагай кызыл-чынчы. Ал сагын аяңга бичиле туралы дег аңгылап кымдыр. Шаатар аразында огулаш ховуда чагай үнген тараада аажыган хову корабалдеринин баараны карарыл кетуп келди. Эззин болганда чагай кызыл-тасты дорт басты.

дарыяларын бергеш, секретарьларын алышладым:

— Кай, сиздерин мыйн шуптуз уездуг Долганов дичуве бу?

— Василий Михайлович хөгзаттиргеш, чучасин ужуру чугаалди-дир.

— Шуптузуун-на кайын Долганов дичу ник аз, чучаста Долганов дичу дегт аякшым бир зено бо алган тара ажал турдуз чучуе. Дегт дуугари. — Константин Долганов дөө ол чор. Бүдүн династия улусти-нин. Ала-мызгунурундаи механикатор бооп келген. Чо дичычан, шынын чугаала-га, бистин бо коллосту чучаа дичу дичу аинс, чучаа чог болбас Долгановтарды а-гма. Ситникуторларын дина-тизми база бар. Олар ч-алышкы. Шуптуз механи-торлар. Ам база бо шал тараа ажал турдулар.

баштаа ээсин кам кылып-
баштары сагым, ууштар
кыдыр уура ээсин, ошол
кычкыраган борбак тараа-
ныч даякылыша, тавар у-
гаалар омур ой.

Доплатовтардың адамы
Гаврил Петрович Долган
кочкуз шевер ус-дарган ки-
турган. Ой 1935 жылда Сарк-
Сепке «Октябрь» 14 чыл ой-
коздушту үндөткөн турган
капанынчын ойрозон. Козду-
тук тургустууганынчы бар-
тайгы үзүндө машина-тех-
на деп чүчөтсө. Бичангы
Гаврил Петрович чаа тургу-
туган коздушка аар-саар
мир-дө айманган буу-
адылдын боду дарыгы-
кынан турган. Ой боду-
ууна мергенжигин оолдору
Бичангынын өгөткөндө ча-
кыктырып келген. «Хол из-
бүт ван чаныр басына» д-
үздөр чүткө бар. Гаврил Пе-
тровичтин оолдору ада-
манын

[illegible]

К. АРАКЧАА,
русский корр.

